

Az érem- és régiségtár jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Ez évi jelentésemhez van szerencsém a szokásos táblázatokat a részletes áttekintés szempontjából mellékelni. E kimutatások között elsősorban azt emelem ki, a mely azoknak a lelkes hazafiainak és honleányoknak neveit tünteti föl, a kik fontos nemzeti hivatással bíró intézetünket ajándékaikkal gyarapítani voltak szívesek. Kiemelem pedig e kimutatást azért, hogy alkalmam legyen még egyszer biztosítani a nagylelkű ajándékozókat intézetünknek legmelegebben érzett hálájáról és hogy kérjem őket és az ő neveik által, az ő lelkesedésüknek segítségével mindazokat a hon-szerető magyarokat, a kik a magyarságnak szomorú árvaságát Erdélyben ismerik, hogy lelkes pártfogásukat és jóindulatukat intézetünktől, mely az erdélyi magyarságnak a tudomány fegyverével küzdő katonája, a jövőben se vonják meg.

Az a másik kimutatás, a melyet az érem- és régiségtárnak gyarapodásáról statisztikai tábla alakjában bemutatok, messze alatta marad szám tekintetében annak a fényes eredménynek, a mely ez idei munkálkodásunknak gyümölcse. E kimutatásban ugyanis azoknak az arczpirító állapotoknak következtében, a melyekben helyiségek szempontjából vagyunk, javarészből hiányznak azok a tárgyak, a melyek tudományos ásatásainkból származtak.

Méltóztatnak tudni, hiszen több mint elégszer kifejtettem, hogy intézetünk tudományos működéséhez három lényeges kellék szükséges; *megfelelő javadalom*, *kellő tudományos személyzet* és *múzeális célokra alkalmas épület*.

Ezek közül a tényezők közül mindegyiknek jelentősége teljesen egyenlő értékű. Úgy vagyunk velük, mint az ember a szerveivel. Ha egy szerve hiányzik, az életműködés megszűnik, ha egy szerve nyomorék, az életműködés is többé-kevésbé elnyomorodik.

Javadalom tekintetében messze vagyunk attól az időponttól, a mikor az osztály vezetését átvettem és a mikor az irányadó körök azt hitték, hogy évi 83 forinttal osztályunk feladatai megoldhatók. Messze, hiszen ez évi kiadásaink csaknem elérik a 60 ezer koronát. Hogy ez összegnek több mint a fele adósság, az nem változat azon az örvendetes tényen, hogy a javadalmazás tekintetében lényegesen előre haladtunk és ha messze vagyunk is a tényleges szükséglettől, mégis hátrahagytuk már a csecsemő-kort és ifjúságunkat kezdjük élni.

Ha a tudományos személyzet dolgát vizsgáljuk, tagadhatatlan hogy vannak még kívánni valóink, ezek azonban inkább azoknak a nyomorúsága, akik intézetünk szolgálatába önfeláldozó magyar lelkük és tudományszerető lényük sugallatára beállottak és attól nem váltak meg, bárha sokat kell nélkülözniök és szenvedniök.

Az intézet szempontjából elmondhatjuk, hogy irigylésre méltó helyzetben vagyunk, az intézet csak azt érzi, hogy egy dr. Buday Árpád, dr. Kovács István, dr. Roska Márton áll szolgálatára; elismert és végtelenül jó hangzású nevek a régészeti irodalom terén. Nevek, a melyeket e haza határain túl is ismernek, hiszen a németországi limes kutatások első tudományos összefoglalása dr. Buday Árpád tollából nem pusztán hazánk régészete szempontjából fontos és dr. Kovács Istvánnak az etrusiai érmészet rendszeréről írott művét az olasz Rivista Numismatica jónak látta egész terjedelmében újra kiadni, bizonyára nem azért, mert rossz volt. É három rokonszenves hangzású név csak az élén jár annak a lelkes csapatnak, a mely intézetünk köré tömörül s a mely részben a központban, részben a vidéken fejtí ki azt az öntudatos munkát, a melyre előrehaladottabb és jobban dotált intézetek is büszkéek lehetnének. Szólhatok arról is, hogy intézetünk tudományos személyzete megállta a helyét szűkebb hazarészünk területén túl is, hiszen dr. Roska Mártonnak perjamosi és pécskaszemplaki ásatásai, dr. Buday Árpádnak a bácskai sánczokra vonatkozó kutatásai, melyek a Magyar Földrajzi Társaság Alföldi Bizottságának keretében mozgogtak, túllépték hazarészünk határait. Méltóztatik látni tehát, hogy jó messze haladtunk ezen a téren is attól az időponttól, a mikor az intézet tudományos személyzete az igazgatóban merült ki.

Hozzátehetem ezekhez azt is, hogy segítőszemélyzetünk és laboratoriumi munkánkban jártas embereink értékéről csak emelkedést jelenthetünk; hiszen fényképészeti laboratoriumunknak alkalmazottja, Lehóczky András az ezidei kiállításon nyert munkáival ezüst érmet.

Ha azonban e két szervnek örvendetes haladását megállapíthatjuk és szívesen rójjuk le a köszönet szavait is azoknak az illetékes tényezőknak, a kik ennyit is lehetségessé tettek; mikor a harmadik tényezőről szólunk, akkor szívesebben hallgatnánk. Öt különböző helyen szétdobva hever az a tudományos anyag, a melyet összegyűjtöttünk s maga az igazgatás is kettészakadt már ebben az esztendőben. És ha még arról beszélhetnénk, hogy az öt különböző hely mind a múzeumi munkák végzésére alkalmas vagy elegendő, de hiszen erről szó sincs. Javarészük magánlakásokra alkalmas, alacsony, szűk szoba, a melyekben működésünket gátló tényezőknak egész halmazával állunk szemben.

Aztán még erre is azt lehetne mondani, hogy hagyján, de mit szóljunk, mikor még ezekben a minden kritikán alóli helyiségekben is a szükséges butorzás nélkül állunk. Nincs értelme, hogy az adminisztratiónak azokról a nehézségeiről szóljunk, a melyeken bizony egy kis jóakarattal is lehetne segíteni, csak azt említjük

meg, hogy fontos ásatásaink anyagát az ásatás színhelyén történt eredeti csomagolásukból sem vehetjük ki, ha nem akarjuk, hogy azoknak tudományos értéke veszendőbe menjen, mert hiszen teljesen hijjával vagyunk a szükséges szekrényeknek. Általában annyira nem törődik a régiségárunk megfelelő elhelyezésének kérdésével senki, hogy az már igazán banalitás lenne, ha erről szót vesztegetnénk. Nem is tesszük, csak jelentjük újra, mert hiszen ez kötelességünk.

Mint mondtam, javadalom tekintetében van már némi mozgási képességünk és szakembereknek sem vagyunk hijjával; e két tényező hatása, hogy fényes évet zártunk le. Őskori csoportunk palaeolithos része Saint-acheuli leletekből pompás kiegészítést nyert úgy, hogy ma már a csoklovinaiakhoz a nemzetközi összehasonlító anyag is legalább részben rendelkezésünkre áll. A mint hivatalos kiküldetésnek köszönhetjük az egyiptomi palaeolithicumra vonatkozó gyűjteménycsoportunkat, úgy most is dr. Roska Márton hivatalos kiküldetésének köszönhetjük a Saint-acheuli csoportot. Sokkal fontosabbak ezidei ásatásaink. Kötelességünk, hogy azokat a múzeumi törekvéseket, a melyek a vidéken komolyak, teljes erőnkől támogassuk. Az ügy érdeke kívánja, hogy e támogatásunkat intézetünknek, mint az erdélyi részek központi és legfontosabb intézetének működésével összhangba hozzuk, nehogy olyan vetélkedés kapjon lábra, a mely nekünk is, a vidéknek is csak ártana. A dolog természetéből kifolyólag könnyű ezt megtenni, ha mind a két irányban a szeretet elve vezet bennünket.

A vidéki gyűjteményeknek az a feladatuk, hogy a maguk gyűjtőterületét a lehető legaprólékosabb részletességgel, hogy úgy mondjuk, monographikus módon, feldolgozzák, a mi feladatunk, hogy az egész erdélyi részeknek régészeti képét gyűjteményünkben nagy vonásokban, tehát jellemző leletek által feltüntessük.

Ezt a célt szolgáltuk, mikor minden erőnkől támogattuk a nagyenyedi múzeumot és a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumot, még pedig ez utóbbit abban, hogy a területére eső praemykenei korú erdsdi telepet, az előbbit pedig abban, hogy az ő gyűjtő területére eső gombási népvándorláskori temetőt tudományosan kiaknázhassák. Egyiknek teljes feldolgozása sem fejeződött még be, de a két derék vidéki gyűjtemény elég bő anyaggal rendelkezik már a mondott lelőhelyekről, ez idén hát gondoskodhattunk arról, hogy mindkét lelőhelyről gyűjteményünk is pontosan megfigyelt és jellemző leletek birtokába jusson. Erdsdön Intézetünk megbízásából dr. László Ferencz ásatott és jól megfigyelt lakóház maradványokat szállított onnan be.

A marosgombási ásatást dr. Roska Márton vezette, a mely korábbi rétegében az úgynevezett skytha, későbbi rétegében pedig honfoglaláskori periodusba tartozó emlékeket rejtett. Ezek az ásatásokon kívül fontos még a marosdécsei, a melyet dr. Kovács István vezetett és a melynek eredménye tizenöt sir a bronzkor kezdő szakából, a melyek között hármát in situ emeltek ki. Bronzkori chronológiára alig vannak fontosabb ásatások ezeknél.

A római korra vonatkozó ásatások közül az idén a mogorósi és a kistarcsai ásatásokat kell kiemelnünk, mind a két helyen egy-egy villa suburbanaval volt dolgunk, a melyekből mind a két helyen két-két épületet tártunk fel nagyszámú jellemző leletek társágában; mind a két ásatásnál örömmel tapasztaltuk, hogy munkánk közönségünkben támogatókra lelt, hiszen a kistarcsai ásatásnál aligha juthattunk volna a dologhoz, ha *Nemes Ferencz dr.*, Kolozsvár sz. kir. város tanácsnoka, *Lönnhardt Ignác* városi gazdasági főintéző és ifj. *Schneller István* városi gazdasági intéző urak nem adnak hirt a napfényre került falrészletekről. Munkánk mindenesetre sokkal fáradtságosabb lett volna, ha ők nem állottak volna lehetőleg mindenben a legnagyobb előzékenységgel segítségünkre; jólesik ezt elmondanunk, mint őszinte hálánknak egyetlen lehetséges olyan kifejezését, a mellyel nem bántjuk az ő végtelen önzetlenségüket. Nemkevésbé sok segítségre leltünk Mogorósdon, a hol a mi régi kipróbált lelkes barátunk, dr. *Kövári Ernő* volt a hiradó. Itt *Buczek József* a vajdahunyadi vasgyár igazgatója, *Kadlik Rudolf* és *Ross József* vasgyári mérnök urak kötelezték le Intézetünket a legnagyobb hálára, hiszen a nehéz terepen igazán nehéz lett volna boldogulni az ő segítségük nélkül.

Népvándorláskori csoportunk gyarapodása ebben az évben igazán hatalmas. Nincs rajta miért csodálkozni, hiszen a hol az apahidai aranyelet előkerült, azon az aranyvidéken annak társaira mindig számíthatunk; most Szilágymegeye területéről került egy hatalmas aranyelet gyűjteményünkbe, a melyben mintegy 150 aranytárgy fordul elő. Nagy anyagi áldozatokba került, hogy ezt megszerezhettük, bizonyára sokat fogunk küzdelemben, a míg ez áldozatok következményeit megszüntetjük, de ki nem térhettünk előle.

Magyargombás és Várfalva két olyan ásatásunk az idén, a mely honfoglaláskori és árpádkori leleteinket gyarapította. De nemcsak azért fontosak e leletek, hanem azért is, mert Intézetünknek két lelkes barátját imertük meg újra. Báró *Jósika Gábort*, a ki várfalvi ásatásunknál volt segítségünkre, már régi lelkes jóakarónkúl tiszteltük; ezeknek mindinkább növekvő lelkes csoportját egészítette ki a magyargombási ásatások lelkes maecenasa, báró *Zeyk József*; az ő lelkes jóakarata nélkül hazai történetünkre bizony fontos adatok mentek volna tönkre és annál jobban esik lelkünknek, hogy lelkes támogatásukért köszönetet mondhatunk.

Közép- és újkori emlékeink közül ez évben kiemelkedik egy XV. századbéli csúcsíves izlésű aranyozott turribulum, de leginkább Patócsy Zsófia síremléke. Emlékeznek bizonyára, hogy milyen szegényen indultunk meg ezelőtt tizennégy évvel és ma, ha kellő helyiségünk lenne, fényes kiállítást csinálhatnánk közép- és újkori szobrászati emlékeinkből; az Anjouk korával kezdhetnénk a Szent György-szobor gipszmásolatával, folytathatnánk a Hunyadiak síremlékeivel; ezt a sort folytatná az idén szerzett Patócsy síremlék, a tavaly szerzett Haller-féle és még régebbi Sükösd-emlék;

nem is szólva azokról a Hunyadi-kori sírkövekről, a melyek szintén emelnék e sorozatnak értékét.

Gazdag volt e csoportbeli gyarapodásunk ötvösművekben és fegyverekben is, valamint ipartörténeti tárgyak is nagymértékben egészítették ki azt. Nem maradt gyarapodás nélkül gyógyszerári csoportunk sem.

A mi pedig az éremtár gyarapodását illeti, arról is csak örömmel jelenthetjük, hogy a gyűjtemény tervszerű fejlesztését csekély anyagi erőnkhez mérten ez év folyamán is folytattuk. Mint jelentős momentumot emeljük ki, hogy Intézetünk ez év folyamán első ízben vett részt személyes képvisellel külföldi éremárverésen s ezenkívül nyolcz esetben állott külföldi éremkereskedőkkel összeköttetésben. Ez idén legjelentősebb éremvásárlásunk által, mint a múlt évben is, az ó-görög csoportot kívántuk fejleszteni, mint a mely alapjául kell, hogy szolgáljon minden értelmesen fejlesztett éremtárnak. Hogy milyen eredménnyel tettük ezt az idén, könnyen érthetővé válik, ha a Tisztelt Közgyűlés tudomására hozzuk, hogy idei szerzeményeinkkel a gyűjteménycsoport eddigi állagának numizmatikai értékét megkészereztük. Természetesen találjuk azonban, hogy nem elégedhettünk meg az ókori csoport fejlesztésével, hanem folytatnunk kell azt a közép- és újkori csoportnál is és főleg Erdély érmelésének emlékeit kell összegyűjtenünk, mely utóbbi törekvés anyagi téren eleve nagy feladat elé állítja Intézetünket annál is inkább, mert a magánosok áldozatkészségére éppen az erdélyi csoportnál számíthatunk legkevesebbé.

Az ajándékozott érmeokről összeállított táblázatos kimutatásból láthatjuk, hogy ez idén mennyire megcsappant az ajándékozók száma és még szomorúbb az eredmény, ha ez ajándékozott érme numizmatikai értékét nézzük. Eltekintve a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium adományától, mellyel plaquett gyűjteményünket fejlesztette, jelentősebb ajándékozásról nem is számolhatunk be. Ilyen körülmények között hatványozott mértékben érezzük a háfát, melyre *Delhacs* István Bécsben elhunyt hazánkfia kötelezte Intézetünket is azáltal, hogy 20.000 drbból álló éremgyűjteményét hagyományozta a nemzetnek azzal a kikötéssel, hogy gyűjteményének a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárában már meglévő darabjai a vidéki múzeumok között osztassanak szét. A Magyar Nemzeti Múzeum után az Erdélyi Nemzeti Múzeum Éremtára először fog élni a kiválogatás jogával, a mi örvendetes tudomásul szolgálhat annyival is inkább, mert a nyár folyamán megtörtént a még mindig jelentős sorozatokat tartalmazó éremgyűjteménynek kiválogatás céljából Intézetünk részére való átvétele. A 10.000 néhány száz koronára értékelt gyűjtemény feldolgozása, illetve kiválogatása sokkal nagyobb munkát igényel, semhogy azt ez év folyamán elvégezhetjük volna. A mint azonban elkészülünk vele, kedves kötelességünknek fogjuk tartani, hogy annak eredményéről részletesen is beszámoljunk a Tisztelt Közgyűlésnek.

Egyébként az Éremtár gyarapodásáról készült táblázatos kimu-

atás részletesen beszámol ez évi szerzeményeinkről, úgy, hogy azoknak részletezésétől itt el is tekintünk. Csupán azt említjük meg, hogy ebben az esztendőben 71 éremtári lajstromban több, mint ötödfél ezer érmet dolgoztunk föl és e mellett szorgalmasan folyt az Éremtár törzsanyagának rendezése.

Látogatóink száma 2801 volt.

Az a működés, a melyet Intézetünk a Régiségtárban és az Éremtárban kifejtett mindenesetre az irodalmi működésben érte el csúcspontját, mert hiszen gyűjtésünk végső célja a tudományos feldolgozás, vagyis a leleteknek hazai múltunk szempontjából való értékesítése; ennek a feladatnak folyóiratunkban feleltünk meg, a mely ez évben a kikötött ívszámon túl 23 és fél ívnyi terjedelemben jelent meg, mindig magyar és francia szöveggel. Hogy értéket jelent-e ez a kiadványunk, azt persze nem mi mérjük le, reánk nézve csak útmutató az a körülmény, hogy úgy a belföldön, mint a külföldön emelkedett azon tudományos intézeteknek száma, a kik folyóiratunkért velünk csereviszonyba léptek; a külföldi intézetek száma ez évben 69-re emelkedett, a kikkel csereviszonyba léptünk. A folyóirat tartalmából az őskorra vonatkozik dr. Roska Márton munkálatai közül először: A diluvialis ember nyomai a csoklovinai Cholnoky barlangban, másodsor: A pécskaszemlaki ásatásról adott tudományos beszámoló.

A római korra vonatkozó témákkal foglalkozik dr. Buday Árpád: Megjegyzések Dacia meghódításának történetéhez és „Vannak e limes maradványok a Meszesen“ cz. cikkeiben. A népvándorlás korára tartozik dr. Kovács István tudományos beszámolója a maroszentannai temetőről. Az erdélyi műtörténelem gazdagítására szolgál Róth Vikornak az almakeréki templomról és annak műkinceseiről szóló dolgozata. Dr. Roska Márton foglalkozik ezenkívül két dolgozatában erdélyi néprajzi kérdésekkel, végül egy pár elvi jelentőségű kérdésben foglalunk állást a hazai régészeti munkálkodás iránya tekintetében. Igyekeztünk lehetőleg színvonalon álló illusztrációkkal feltétlenül használhatóvá tenni tudományos dolgozatainkat és azt hisszük, hogy ez az igyekezetünk nem maradt minden siker nélkül, ennek pedig annál jobban örvendünk, mert duczainkat immár kolozsvári sokszorosító intézetnél készítettük és az a remény biztat bennünket, hogy e kolozsvári intézmény lassanként a mi megrendeléseink folytán is mind tökéletesebb munkák elkészítésére lesz képes.

Fentebb említettem az eredményeket, a melyeket laborán-sunk a fényképészet terén ért el, most a sokszorosítás terén feltűnő örvendetes jelenségről szólottam azzal a jóleső érzéssel, hogy habár mostoha viszonyok között dolgozunk is, tőlünk telhetőleg igyekszünk abban a kis körben, a melybe bennünket sorsunk helyezett, lehetőleg hasznosakká válni.

De mégis legfontosabb ez évben képtárunk fejlődése. Nem akarom most arra az öt képre fektetni a fősúlyt, a melylyel gyűjteményünket szaporítottuk, de ki kell emelnünk azt a körülményt,

hogy a Bástya-u. 2. sz. alatt bérelt ház II. emeletén felállíthattuk végre képtári anyagunkat úgy, hogy az most a maga szempontjából érvényesül. Szétválaszthattuk a régibb és a modern iskola műveit, külön csoportosíthattuk az arcképeket; az uralkodóháza vonatkozó képeket és grafikus csoportunkat. Még egy pár, a képtárra vonatkozó ügyünk befejezetlen s így azt a közönségnek még nem nyithatjuk meg, de az említett befejezetlen ügyek egy pár hónap alatt — remélem — akár kedvező, akár kedvezőtlen módon, de befejezést nyernek és akkor a megnyitásnak semmi sem áll útjában.

A kik a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztály kebelében működő szépművészeti csoport ez évi őszi kiállítását megtekintették, azok némi betekintést már most is nyertek a képtárunk tekintetében beállott kedvező változásról és meggyőződhettek arról az igazán elismeréseméltó munkáról, a melyet képtárunk öre: *Merész Gyula* festőművész végzett. Mindenesetre beleillik *Merész Gyula* úr abba a munkáskörbe, a mely az intézetünk köré csoportosult szakemberekből alakult; ebbe a körbe lelkes önzetlensége állítja be őt a legszorosabban. A képtárhoz tartozó lépcsőház egy, a beállott hideg miatt teljesen be nem fejezhetett, nagy vásznat mutat, a mely első ízben dolgozza fel a Hunyadi-ház címerének gyűrűs-holló legendáját. Ezzel a képpel a művészi környezet megteremtéséhez kívánt hozzájárulni képtárunk öre és ezt a művésznek és a honát szerető embernek kettős lelkesedésével cselekedte meg. Lássák, tisztelt Uraim, ezen a téren is olyan embert vonzott magához intézetünk, a ki tisztában van azzal, hogy áldozni, áldozni és ismét csak áldozni kell, ha ezen a földön a magyar kultúrát meg akarjuk menteni az elpusztulástól. *Merész Gyula* úr megértette a mi intézetünk feladatát és megértette annak helyzetét is; tudja, hogy ez az az intézet, a melyben a népünket nagy tettekre lelkesítő ideáloknak ébrentartásán kell fáradozni és tudja azt is, hogy éppen ezért ezzel az intézettel egy pár lelkes emberen kívül nem törődik senki. Nem is volna művészlélek, ha lelkét ez a két momentum meg nem ragadta volna, hiszen mi lelkesíthetné más áldozatokra. Mindnyájan úgy vagyunk vele, azért találtuk meg őtet és azért talált meg ő bennünket. Szegények és nyomorultak vagyunk, de az ügyet, a melynek szolgálatába állottunk, lelkünkben szeretjük és mert fontosságával tisztában vagyunk, azért minden negligálás daczára készek vagyunk minden áldozatra.

Dr. Pósta Béla

egyetemi ny. r. tanár, igazgató.

Ajándékozók névsora.

- Ákoncz István
Balás Jenő
Bányai Nándor
Ifj. Derzsi Biás István
5. Bocsánczy Tódor
Dr. Branstein Lipót
Dr. Cholnoky Jenő
Cholnoky Béla
Ifj. Czakó Lajos
10. Dr. Czecz Dénes
Egyetemi könyvtár
Dr. Ferenczy Miklós
Ferenczy Sándor
Gajdos József
15. Havas Andor
Hermann Arnold
Hidvéghy Sándor
Jakabházy Ferencz
Br. Jósika Aladár
20. Br. Jósika Gáborné
Kiss Gyula
Kozma Zoltán
Dr. Kőváry Ernő
Lidák Nándor
25. Magner István
Mauthner László
Morvay Árpád
Nagy Adorján
Zs. Nagy Árpád
30. Növénytani intézet
Orbók Gyula
Petely István †
Péterffy Miklós
Podaveczy József
35. Rác Sándor
Retezár Árpád
Reményik Károly
Roska Márton
Cs. Sándor Imre
40. Schrammer Ferencz
Sebestyén Dávid
Szabó Ferenczné
Szabó Miklós
Takács József
45. Dr. Tóth Béla
Trucz János
Dr. Visegrádi János

Az Erdélyi Nemzeti Múzeum éremtárának vásárlásokból

		Ókori				Középkori								
		Folyó			Összesen	Folyó			Emlék			Összesen		
		ar.	ez.	br.		ar.	ez.	réz	ar.	ez.	réz			
Görög	{ vétel ajándék	3	63	5	71									
Róm. közt.	vétel	1	2		3									
Róm. csász.	{ vétel ajándék	2	21	31	54									
			1	23	24									
Barbarus	vétel		3		3									
Magyar	{ vétel ajándék					3	10							13
							2							2
Erdélyi	vétel													
Ausztria és ör. tart.	{ vétel													
Itália	vétel						3							3
Spanyol	ajándék													
Francia	ajándék													
Svájcz	{ vétel ajándék													
Angol	ajándék													
Németorsz. és ném. bir.	{ vétel ajándék													
Lengyel	{ vétel ajándék													
Török	{ vétel ajándék													
Tengerentúli	ajándék													
		6	90	64	160	3	15							18

és ajándékokból való gyarapodása az 1912. év folyamán.

Újkori								Kegy- érem	Jeton	Plakett				Papírpénz	Vétel	Ajándék	Vétel és aján- dék együtt	
Folyó				Emlék						ar.	ez.	br.	ar.					
ar.	ez.	nik.	réz	ar.	ez.	nik.	Összesen	ar.	ez.					br.	ar.	ez.	br.	Össz.
															71	71		
															5	5		
															3	3		
															54	54		
															24	24		
															3	3	160 ókori	
	157						157								170	170	200 hazai	
	4						4	2			2				5	15		
9	5		1				15								15	15		
	399		7				406								406	406		
															3	3		
	1						1									1	1	
	3	3	1				7									7	7	
	1						1								1	1		
	1						1								1	1		
						2	2									2	2	
	43						43								43	43		
	2						2			3					5	5		
	4						4								4	4		
	6						6								6	6		
	1						1								1	1		
	1						1								1	1		
			1	1			2								2	2	483 külföldi	
9	628	4	12				653	2	3		2	2	2	5	774	69	843	